

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ: CESTA KE ZVÝŠENÍ EXCELENCE A INOVAČNÍHO POTENCIÁLU

Čím vyšší má země míru rovnosti žen a mužů, tím větší je její inovační potenciál

- Existuje pozitivní korelace mezi indexem inovačního potenciálu,¹ indikátorem excelence² a indexem genderové rovnosti³ (Wroblewski 2019). Podpora rovnosti žen a mužů se vyplácí. Země, které chtějí zvýšit inovační potenciál, by měly investovat do politik na podporu rovnosti žen a mužů.
- Není třeba žádných komplikovaných výpočtů: země, které jsou schopny využít potenciál celé vzdělané populace (včetně žen/rodičů) mají větší návratnost financí investovaných do jejich vzdělávání a výcviku.

Čím vyšší je míra rovnosti žen a mužů ve výzkumných institucích, tím častější jsou excelentní výsledky a inovace

- Existuje pozitivní korelace mezi podílem výzkumných organizací s plánem genderové rovnosti a indikátory inovačního potenciálu a excelence (Wroblewski 2019).
- Index genderové rovnosti zároveň silně pozitivně koreluje s podílem výzkumných organizací, které mají plány genderové rovnosti a zastoupením žen v rozhodovacích orgánech výzkumných organizací (Wroblewski 2019).
- Výzkumy opakovaně ukazují, že různorodé týmy mají lepší výsledky, dělají lepší rozhodnutí a přicházejí s lepšími řešeními. Opatření na podporu rovnosti žen a mužů se vyplácí, a to i ve výzkumu a vývoji.

Podíl žen ve výzkumu a vývoji není jediným ani ideálním indikátorem jejich postavení

- Index genderové rovnosti negativně koreluje s podílem žen ve vědě (např. na profesorských pozicích). Možné vysvětlení je, že země s vyšším podílem žen na profesorských pozicích nenabízí tak zajímavé podmínky, aby zaujaly muže. Muži v těchto zemích pracují v jiných sektorech trhu práce (viz např. Latvian ERA Roadmap 2016). Země s vyšším zastoupením žen ve výzkumu a vývoji zároveň patří mezi ty, které mají nejnížší výdaje na výzkum a vývoj (EC 2003), nabízí tedy méně příležitostí a nižší mzdy. Vyšší zastoupení žen tak může indikovat chudobu dané oblasti, nižší mzdy a paradoxně větší nerovnost.
- Zastoupení žen na profesorských pozicích je tak spíše nepřímým ukazatelem dlouhodobějšího vývoje. Data naznačují, že podíl plánů genderové rovnosti v zemi popisuje situaci lépe. Plány jsou zároveň nástrojem, který přispívá k rovnosti žen a mužů.

Rozdíly mezi zeměmi EU15⁴ a EU13

- Ve srovnání se zeměmi EU13 mají země EU15 vyšší indikátor excelence (52.7 vs 23.3), inovační index (0.55 vs 0.32) a index genderové rovnosti (68.2 vs 56.3). Mají také signifikantně více výzkumných institucí s plánem genderové rovnosti (67.1 % vs 15.5 %). V mnoha zemích je implementace plánu genderové rovnosti zákonnou povinností (Francie, Německo, Španělsko).
- Rozdíl mezi zeměmi EU15 a EU13 není nepřekonatelný, příkladem může být Slovinsko, Kypr a Malta. Záleží na podmínkách a typu podpory pro opatření k dosahování rovnosti žen a mužů.

Evropský výzkumný prostor a Horizont Evropa

- Cestovní mapa ERA definuje šest priorit, které se týkají národní úrovně. Jako čtvrtá priorita je uvedena genderová rovnost a genderový mainstreaming.
 - V rámci svých národních plánů byly země požádány, aby přijaly politiky, které budou řešit téma genderových nerovností na úrovni rozhodování a nejvyšších pozic ve vědě a které posílí genderovou dimenzi ve výzkumu. Členské státy a přidružené země mají iniciovat implementaci politik genderové rovnosti ve výzkumných organizacích i u poskytovatelů financí na výzkum z veřejných zdrojů. Mají také za úkol monitorovat efektivitu takových politik a v návaznosti na to přizpůsobovat opatření a politiky v budoucnu.
- Nová Evropská komise považuje téma genderové rovnosti za jedno z nejvýznamnějších témat a lze očekávat, že se tato priorita projeví v jednotlivých dílčích oblastech, včetně politiky výzkumu a vývoje. Komise si je také vědoma rozdílů mezi zeměmi EU15 a EU13.
- Podpora opatření na podporu genderové rovnosti může přinést výhodu pro země z EU13 nejen z důvodu jejich provázanosti s inovacemi, excelencí a obecně rovností (viz výše) či kvalitou života a úspěchem ekonomik, ale může také zvýšit jejich kompetitivnost a tedy šanci na získání většího množství prostředků z nového rámcového programu Horizont Evropa.

1 | European Innovation Scoreboard Summary Innovation Index vyhodnocuje relativní výkon národních inovačních systémů s cílem přispět k lepší identifikaci oblastí, na které je třeba se ve snaze zlepšit výkon zaměřit. Více informací zde: <https://interactivetool.eu/EIS/index.html>.

2 | Adjusted Research Excellence Indicator je indikátor monitorující výkon země z hlediska efektivity národního výzkumného systému. Kombinuje podíl 10 % nejcitovanějších publikací na celkovém počtu publikací, podíl podaných žádostí o patent na populaci, podíl ERC grantů na veřejném výzkumu a vývoji a účast v Marie Skłodowska-Curie actions. Více informací zde: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/adjusted-research-excellence-index-2018-methodology-report>.

3 | The Gender Equality Index je ukazatel měření pokroku v oblasti genderové rovnosti v EU. Reflektuje situaci v oblastech jako je práce, peníze, vzdělání, volný čas, účast na rozhodování, zdraví, násilí na ženách a mnohočetné nerovnosti. Celkem vychází z 31 ukazatelů. Jedná se o významný kontextový ukazatel pro rovnost žen a mužů ve výzkumu a vývoji. Více informací zde: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/about>.

4 | Tento dokument pracuje s terminologií a počtem států EU před odchodem Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku z Evropské Unie dne 31. 1. 2020 (EU13, EU15, EU28)

GENDERACTION Horizon 2020 Project 741466 (Wroblewski 2019). Monitoring of ERA priority 4 implementation. Deliverable report 3.2. Dostupné na: https://genderaction.eu/wp-content/uploads/2020/03/D3.2._MonitoringERApriority4implementation.pdf.

**To get in touch with GENDERACTION, please send email to info@genderaction.eu
Follow GENDERACTION on Twitter [@GENDERACTION_EU](https://twitter.com/GENDERACTION_EU)**

Doba trvání projektu: 1. dubna 2017 – 31. března 2021

Projekt je financován z rámcového programu Evropské unie pro výzkum a inovace Horizont 2020 na základě grantové dohody č. 741466.

Upozornění – názory vyjádřené v tomto dokumentu jsou pouze stanoviskem projektu, nikoli Evropské komise. Evropská komise nenes odpovědnost za jakékoli využití informací obsažených v tomto dokumentu.